

Numerul 42.

Oradea-mare 16/29 octombrie 1905.

Anul XLI.

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Când apune soarele...

De la marginea pădurii, până în potecă e numai un frunziș — covor foarte bogat în colori — care înse plânge când calci pe el. În față stă pădurea de stejari tristă și tăcută, îmbrăcată în haina ei de toamnă; iar la dreapta, întretăiat de riu, se întinde câmpul pustiu și veșezit de brumă. Doar' la margine, de parte, se văd câte-va vite, cari rumegă în liniște...

Eră o zi de toamnă limpede și frumoasă. O luasem înaintea pe poteca de sub deal, fără să am vre-o țință, aveam înse sufletul plin de mulțumire și evlavie, o evlavie, ce se coborise pe nesimțite din liniștea și pustietatea aceasta a câmpului și-un dor de hoinărit, ca în vremurile de copilărie.

Orașul remase departe îndărăpt, numai urloaiile fabricelor se mai zăriau fumegând — și ce bine me simțiam!...

La dreapta și la stânga potecii ce se întinde ca un șarpe la poalele dealului, stau mesteacănii albi și subțiri, ce-și înalță ramurile golașe în razele soarelui; iar dinspre albia riului,

câte-o adiere de vânt se mai rătăcește din când în când prin pădurea rărită, și atunci o ploaie de frunze acopere din nou câmpul. La capătul pădurii, poteca cotește spre marginea riului și s'așterne pe lângă riu, ca o sfoară dreaptă în umbra sălcilor de pe țărmure, până ce se pierde în ceața depărtării...

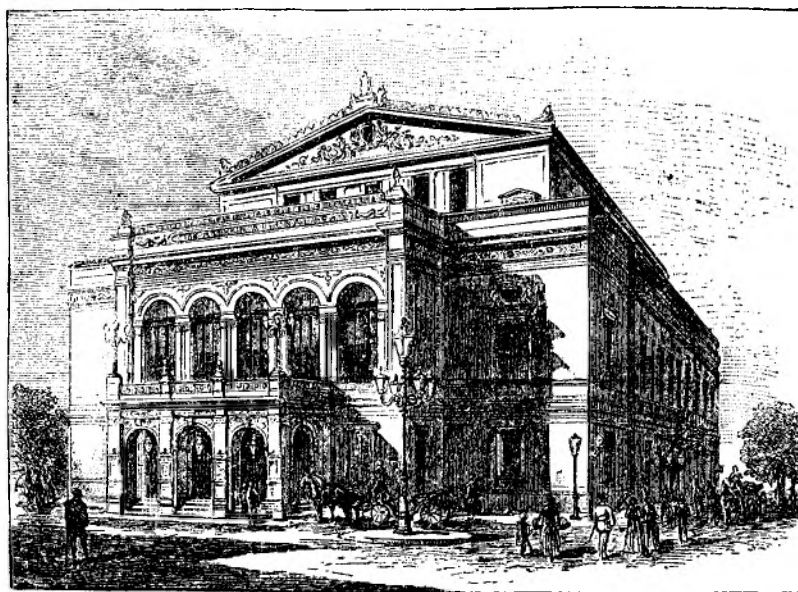
E o liniște adâncă pe toată valea, doar' câte-o pasere spăriată de zgomotul pașilor, zboară buimăcită spre celalalt țărmure, sau plioscăitul regulat al apei, ce curge leneșe și liniștită, se mai aude. Dincolo de riu și de-alungul lui sunt bălțile pline cu papură subțire, înaltă și uscată, ce se leagănă încet încoace și 'ncolo la fie-care suflare de vânt.

Mergeam așa îngândurat pe potecă înaintea, când dintre foșnetul frunzelor ce călcam, un cântec trăgănat și plin de duiosie să desfăcea tot mai clar și mai tare.

Stătu în loc se ascult — venia din susul apei. Și iar o luai înaintea.

Cântecul se auzia tot mai bine.

Pe marginea stângă a potecii eră o casă acoperită cu stuf, în dosul căreia păștea o vită; iar la stânga aproape de țărmul apei,

Teatrul Național din București.

o femeie tină, cu un copil mic, cântă impletind la un coș de nuele.

Cum me văzu, lăsă coșul și veni drept înaintea mea.

„Domnule, fii bun“, zise: „Dta știi, spune-mi ce e scris în hârtia asta“, și scotocind prin sân, scoate un petec de hârtie îndoit.

Desfăcui petecul de hârtie — eră scris foarte simplu și fără iscălitură: „Nervenklick la Budapest“. Me uitai la femeie foarte nedumerit și remăsei fără să știu ce să-i răspund. Avea ceva straniu în figură, ceva nedeslușit — ce-ți ațintește privirea asupra ei și te înduioșează pe nesimțite.

Luai din nou hârtia, o-am mai întors odată și totuș n'am știut ce să-i răspund!...

„E scris într'o limbă străină“, zisei în urmă, „nu pricep nici eu!“

„Spune-mi cruce-o, văz eu că știi“, răspuse ea, „da nu vrei să-mi spui“.

„Trebue să fi fost la vre-un doctor, dta?“

„Am fost... Da ce stă scris în hârtie?“ M'adusesese într'o încurcătură neplăcută și se uită la mine, cu o privire foarte curioasă și bănuitoare. Ce puteam să-i răspund?

„Apoi scrie, să-ți cauți de sănătate! Trebue că ai gânduri și năcazuri multe dta, să nu te mai gândești la ele!“...

„Uite năcazul“, răspuse și luându-și copilul în brațe, îl strânse cu pasiune și-l acoperi cu sărutări, iar din ochii ei mari și frumoși, două lacrimi se rostogoliră pe fața-i suptă.

Remăsei tăcut și adânc impresionat de scena asta neașteptată. Din privirea și tresăririle ei, cetiam grozavul adevăr din hârtie.

„Apoi ce năcaz e ăsta, ori n'are cine să îngrijească de voi“, întrebai eu mai într'un târziu.

„E hei domnule!“ răspuse trist, „cine eră să îngrijească s'a dus, fără nici o teamă de resplată, iar mama seraca a murit astă-primăvară. Numai noi am ramas, cum ne vezi, pe urma păcatului, cu amarul și jalea în suflet“, și-un hohot de plâns o innăpădi deodată.

Eră un plâns sfâșietor, ce-ți umple inima de milă și durere. Stăteam emoționat și tăcut înaintea ei, fără să știu cum să-i ajut. Fel de fel de gânduri se perondau prin minte, căutând vre-un chip de ajutorare, dar nici unul nu-mi părea bun.

„Eră pe vremea asta“, adăogă ea într'un târziu, „când apune soarele!... Atunci a venit el mai pe urmă, să-și ia ramas bun, că se duce la lucru în pădure — pe două săptămâni, — după cum spunea. Dar pare-că Maica Domnului îmi șoptise: bagă de seamă, că nu se mai reîntoarce! Și l-am rugat și i-am zis: „Ioane, tu nu te mai întorci!“...“

„Cum să nu me întorc, zicea, că doar nu merg peste pământ!“ Și iar l-am rugat, să nu se ducă, l-am tot rugat până când ne-am despărțit, și cât am plâns atunci — vai, cât am plâns — și tot a plecat. Vezi ce inimă — știea cum me lasă!... S'a dus și dus a fost, de-atunci n'a mai dat cu ochii pe aici“ — și izbucni din nou în plâns!...

Apoi de-odată tresări, se 'ntoarse brusc dinnaintea mea, așeză copilul lângă dânsa și începă din nou să cânte, impletind mai departe la coș.

Am lăsat-o acolo, ca să nu-i mai tulbur durerea și-am plecat îndărăpt. Și câtă tânguire nu eră în cântecul ei!...

Vântul se întefise, mai recoros și mai aspru, luă frunzele și le invărtă în cercuri mici până deasupra apei, unde cădeau. Iar apa încrețită de bătaia vântului, legăna frunzele pe valurile-i mărunte, departe — tot mai departe, până nu se mai zăriau.

Eram foarte abătut și me gândiam la câte nu trebue să îndure bieții noștri țerani. Și nimenea nu știe de năcazurile și durerile lor — nimenea nu le vine în ajutor; suferă și îndură în tăcere ca nește martiri, până ce se prăpădesc și stâng, sub povara năcazului. Doar evlavia și credința îi mai ține.

În dosul pădurii sta soarele să apuie. O rază după alta se stânge, numai vârfurile copacilor mai plutesc în lumină — s'au norii înroșiți, ce se întind ca dungi de foc dela un capăt, la celalalt.

La cotitură e numai un freamăt. Mai întâi începe un stejar, într'un foșnet ușor ce crește, pe urmă al doilea și așa tot mai mulți — până la urmă pădurea întreagă e numai un vuet și o jale. Apoi, iar se potolește.

O frântură de cântec străbate îndărăpt. Acum înse e mai selbatic și mai dureros, apoi iar se pierde și iar începe freamătul. Și fără voe îmi veniră în minte cuvintele bieteii femeii... „eră pe vremea asta, când apune soarele!“...

I. Enescu.

Împietrit și fără simțire...

*Impietrit și fără simțire
Am ramas, când o privire
Tu din ochii tei cei negri, pe furieș mi-ai aruncat.
Și de-atunci îs trist într'una,
Plâng amar în tot-de-auna
Și de milă-mi plânge luna, plânge ceriul înstelat.*

*De atunci vai, o durere
Tainic și tot în tăcere
Sufletul mi-l tot muncește și sdrobește al meu pept
Și sunt singur, n'am pe nime
Care dorul să-mi aline...
și-un cuvânt eu dela tine înzădar îl mai aștept.*

*Numa 'n nopțile frumoase,
Când pe ceriuri luminoase
Tremurânde mii de stele, din departe strălucesc,
Ne având odihnă 'n mine,
Sbor cu gândul, sbor la tine
Și prin a nopții tăcere numele teu îl șoptesc.*

1904.

I. Dan.

Redeșteptare.

(Urmare.)

Dacă aş avea o putere, îş zicea el, l-aş călca cu picioarele pe acest jidan. Să me numească el pe mine între toţi „un prost“. Eu de azi încolo am să me păzesc să nu me mai vază nimeni când me voi închină.

Din momentul acela Costică îşi făcea rugăciunea pe furis, ca şi când ar fi comis o faptă nelegiuită.

Afară de dispreţul ce îl arătau băieţii faţă de religie, ei spuneau că în ţerile streine toţi oamenii sunt egali. Popoarele cele culte nu mai fac deosebire de naţionalitate şi prin urmare băieţii moldoveni să privească tot cu aceeaşi dragoste pe Nemţi, Leşi şi Evrei, ca şi când ar fi din neamul lor.

Astfel Costică dela intrarea sa în institut văzând şi auzind dela profesori şi dela elevi idei de tot contrare poveţelor ce le primise în casa părintească, remase cât-va timp buimac. El nu mai ştiea ce să creadă; un caos, o confuzie covârşitoare îi incurcă tot sufletul şi-i turburá toată liniştea. Mai târziu prin studiu începă a se mai desmeteci şi simţiá o nespasă ușurare când cetia faptele eroice ale vitejilor Domni ai Moldovei şi Munteniei.

În mintea sa de copil judecă: „Românii pe vremurile acele nu erau cu idei atât de înaintate ca cum suntem în timpul de față, ei credeau în Dumnezeu şi Dumnezeului le-a ajutat de au făcut atâtea fapte măreţe. Ei pătrunşi de religiositate, după fie-care izbândă zidiau biserici frumoase“.

Lui nu-i eră de-ajuns zăpăceala ce i-o cauzase idei atât de contrare învăţăturilor primite dela părinţii sei; ceea-ce îi mâhniá şi mai mult sufletul lui eră faptul, că loviturile pe cari le primise la intrarea sa în institut, le simţiá cum se perpetuá; băieţii se feriau cât puteau ca să nu vină în atingere cu el. El, fiind un caracter flexibil, ar fi uitat după un timp oareşcare batjocurile ce le îndurase din partea lor, căci inima lui de copil eră dornică pentru a-şi împărtăşi câte ceva din câte simţiá el. Astfel redus la singurătatea gândirilor sale, el se conzoló pentru a şi le îndreptá colo departe în casa părintească la iubiiţii sei, unde i-se vorbeau cuvinte dulci şi blânde, făcându-i fel de fel de mulţumiri. Se gândiá mai ales la mama lui cu care petrecea mai mult stând cu el; cât ar fi dorit el acele zile, cum îl ducea primblându-se împreună, dându-i fel de fel de poveţe în tonul cel mai blăjin. Cu legătura cea strânsă din casa părintească eră şi aducerea aminte a iubitei sale prietene Viorica. Când îşi aducea aminte despre toate acestea şi de golul care îl simţiá în jurul în care îl aruncase la intrarea sa acel jidan obraznic şi răutăcios, care se cheamă că împlineşte sarcina de pedagog, dar care îl aruncase departe din cercul intim al copiilor din institut, un oftat adânc eşiá din pieptul său înăbuşit de durerea şi amărăciunea realităţii.

IV.

Ruso cu Bourjon, în convorbirile lor, cel dintâi punea în vedere situaţia lor: „Ştii tu cum suntem noi, Bourjon, în România, suntem neşte nemernici. Dar dacă vom umblá să ne asigurăm această situaţie, cât se pare-că este de nesigură în timpul de față, dacă vom lucrá cu prevedere pentru a ne întări tere-

nul, putem să ne-o creăm în mod foarte avantajos. Deci să ne îngrijim, să nu ne ia alţii pe dinnainte, mai ales Români“.

„Eu nu te înţeleg, Ruso, ce voeşti tu şi la ce te gândeşti“, replică interlocutorul său.

„Trebue să se profeseze în mod puternic ideile socialiste“.

„Se vede că nu ţi-au ajuns păţaniile de până acum, ar fi timpul ca să te astâmperi“.

„Ascultă-me, Bourjon, aici în România aşá se potrivesc de bine toate realităţile, judecând din toate punctele de vedere, cu ideile de rezvretitor, cum le numeşti tu, şi cum sunt neadmise în alte state, încât trebue numai o combinaţie bine ţesută pentru-ca să se strecoare în întreaga Românie ideile socialiste, şi ele vor prinde ușor rădăcină, pentru care eu am început deja a face propagandă în tineret, au început a se lăţi şi în clasele aşá numite culte. Eu dacă n'aş fi studiat apucăturile societăţii din România, nu m'aş fi convins că aici nimic nu este solid şi că domină o nespasă atragere pentru streinism şi tot ce este românesc se despreţueşte, prin urmare starea socială me încurajează ca să pot lucrá şi s'o pot scoate, până la sfârşit, bine la cale. Cum me vezi tu pe mine o nulitate şi voiu putea trage foloase imense din actuala stare a societăţii. Lucrul principal este pentru ca să se formeze un curent puternic în tineret. Atunci noi streinii vom avea o armă cu care să lovim în bărbaţii mai de frunte, cari sunt puţini la numer şi puţini se interesează pentru binele public. Când vor fi ajuns lucrurile aşá de departe ca toate instituţiunile şi toate interesele ţerei să fie zdrobite de curentul socialist, ne putem face interesele noastre cât se poate de bine. Eu, Bourjon, din aventurierul de eri de alaltăeri m'am făcut un om practic. Tot cu apucăturile pentru cari în alte ţeri am fost exterminat cu drept cuvânt, aici am să ajung încă o persoană marcantă. Din tineretul pe care îl formez eu şi cu dalde cu Răducan, care este un aprig apărător ale ideilor socialiste, pot să me ridic pe pedestalul unde n'am visat vre-odată“.

„În adevăr, replică Bourjon, dacă punea laba ursul dela Nord pe tine, erai înfundat în Siberia“.

„Da, Bourjon, România şi Siberia câtă deosebire. România, acest picior de raiu, pentru streini mai ales. Noi vom ajunge să fim stăpânitori, căci nimeni şi nimic nu ne stă în cale; deci pe lucru, Bourjon, să lăţim şi să propagăm tot ce stă scris în aceste broşuri şi izbânda va fi a noastră“.

Cu acestea el arată un teanc de broşuri, pe care le tipărise la un tipograf evreu din Iaşi. Tot comerţul şi industria este mai în toată România în mâinile streinilor, mai ales în a evreilor.

În Iaşi nu există nici un magazin de manufactură, ca să aparţină unui chreştin, cu atât mai puţin unui Român.

Cu câtă vervă şi putere expunea ideile sale Ruso tovarăşului său, acesta remase uimit; din ce îl ascultá mai mult, de aceea se vedea din expresia feţei sale, că începă a-i da tot mai mult interes şi din aerul cel ironic, precum îl întimpinase el la începutul convorbirei lor, el luá o atitudine cât se poate de binevoitoare; până la cele din urmă exclamă:

„Ruso, cuvintele tale m'au zguduit puternic, m'au făcut ca să-mi deschiz ochii; vom face propagandă

puternică, pentru a ne deschide un drum larg în România. Dă-mi și mie din aceste broșuri."

"Ține, zise celalalt, pentru-ca să ne folosim de pe spinarea celor naivi și lesne crezetori. Aceste broșuri sunt armele de care ne vom putea folosi. Nicăiri nu se găsește un teren mai fecund ca în România pentru propagarea socialismului. Să luăm spre exemplu pe Bulgari ori pe Sârbi. Aceia țin puternic la daținele și la religia lor. Dar Românii, când le studiezi apucăturile, poți vedea ușor cât sunt de nestatornici, porniți numai ca să adoapte lucruri nouă, și ideile socialiste este ceva nou pentru ei. După-ce vom ajunge ca să se formeze mulți aderenți pentru socialism, aceia ne vor sprijini și ne vor proteja. Devisa noastră să fie, zise Ruso cu foc: izbânda la mărire, din slăbiciunea neamului românesc".

V.

Costică petrecuse toată vacanța de vară alergând peste dealuri și câmpii respirând din parfumul florilor, ascultând ciripitul pasărilor și murmurul izvoarelor. După alergările sburdalnice își recoria fața aprinsă de soare la umbra arborilor și a tufișurilor, privind cu mulțumire în jurul său și la Viorica, care îl însoțea mai în fie-care zi în excursiunile sale.

Intr'una din zile jucându-se cu Viorica, în grădină, pe pagiste, câteva frunze galbene, pălite mănate de un vânt lin ușor, căzură la picioarele lor. La vederea frunzelor galbene fața lui Costică deveni de-odată mai tot așa ca și aceea a frunzelor.

El murmură mai mult pentru sine. „Azi avem în 2 septembrie. Am să me ducă tata iară la școala aia“...

Viorica se uită la el cu mirare întrebându-l: „Dar ce ai Costică de te-ai întristat așa, vino de te joacă cu mine“.

El remase tăcut și neînduplecat la rugămintele Vioriceii.

Frunzele pălite păliră și veselia sermanului băiat. Chiar în ziua aceea tatăl lui îi spuse că pe a doua zi să fie gata, ca să plece la Iași.

Intrat iară în institut, el începă să-și urmeze studiile cu cea mai mare rivnă. Din nefericire un complot țesut și urzit în conta lui îi sdrobî și puțină mulțumire sufletească cu care se mângăia.

Intr'una din zile, în orele de repaus jucându-se copiii, care cum le venia în mintea lor sburdalnică ca să facă câte o poznă: de-odată se auzi în huetul cel mare: „Arișeva“.

În momentul acela Aureanu deschide ușa dela odaia laterală și fără să zică vre-un cuvânt, se repede la Costică apucându-l de ureche. Costică, astfel surprins, nu-și putea da seamă ce este motivul agresiunii pedagogului; el remase ca trăznit, când simți pe lângă maltratare că îl apostrofează pedagogul cu cuvintele:

„Haidi, să te învăț eu minte, reutăciosule, să-ți bați joc de oamenii cari umblă să-și câștige o bucățică de pâine“.

„Ce este, domnule pedagog?“ întrebă Costică tremurând de spaimă și groază?

„Ci este, dar n'ai strigat tu „arișeva“.

„N'am strigat eu, domnule pedagog, eu nu sunt vinovat“.

„Haidă la carcere“.

„Dacă me închizi în carcere, am să mor, să me prăpădesc“.

„Taci din gură, ești un reutăcios, am să te duc la carcere“.

„Iartă-me, nu me osândi, că îți faci un mare păcat cu mine. Măiculita mea, unde ești, să me vezi!“ Strigă sermanul băiat în chinurile cele grozave ce le îndură dela păgânul de om, care ocupă locul de crescător al băieților. Înăzdar se rugă Costică să nu-l pedepsească. Lacrămile și rugămintele lui nu înmuieră inima cea pestriță a aceluia gâde înverșunat.

Lui îi părea bine că i-a căzut în mâni victima după care pândise atâta timp. El după-ce târi pe nenorocitul printr'un coridor izolat, deschise o ușă și îmbrâncându-l, îi zise. „Acolo si stai, și-ți faci pi-deapsa“.

(Va urmă.)

Elena Aron Densușianu.

Desperata.

Nori negri ca de smoală acoper albăstrimea,
Un vuet surd străbate întregă 'mprejurimea
Și tunete grozave și sulite de foc
S'aud, se văd într'una, de nu-și dau rând și loc.
Și om, și dobitoace, tot felul de jivină,
De vreme se 'ngrozește, căci nu se mai alină.
Dar gloanțe mari de ghiță cad jos din cer de-odată,
Sunt mii nenumerate, tot cad, nu mai înceată,
Ș-amenință într'una cu moarte, cu perire...
Vai de ființa care nu și-a găsit scutire.

Colo pe câmp departe, sub zarea turburată,
Prin roiul des de gloanțe, o mamă desperată,
C-un copilaș în brațe aleargă ca smintită.
În față-o podobește costița-i despletită,
Lipsiți de-ori-țe scuteală, ei sunt expuși într'una
Unor bucăți de ghiță mai mari decât aluna,
Și mama-adânc pătrunsă de râvna-i părintească,
Macar pe-al ei Nechifor încearcă să-l scutească,
De sine-și n'are grije, ea poate să supoarte,
Ei, dar pentru micuțul pericolul e de moarte.

„O, Doamne-al nost Părinte, cu ce-am greșit noi Ție?!

„Pentru-a-le cui păcate aceasta grea urgie?!“

Se roagă biată mamă și ochii-i lăcrimează,

În vreme ce natura mai mult se 'nverșunează. —

Par'că-i perirea lumii: cad gloanțe tot mai multe,
Muereo, vai de tine, de-al teu piept, de-a ta frunte.

Ș-un glonț fără de milă mănă peziș de vifor,

Izbește cu putere în capul lui Nechifor.

Atunci duiioasa mamă, perzând ori-ce răbdare:

„Treznește-ne o Doamne!“ esclamă 'n desperare.

Ion Tahiș.

O nenorocită.

I-am văzut pentru întâia oară într'o splendidă seară din luna maiu.

Eră o căldură plăcută. Cerul plin de stele și luna prin lumina ei îți da senzația că te găsești într'o feerică sală de spectacol, cum nu există de frumoasă.

El să fi fost de nouă-spre-zece ani și ea de șapte-spre-zece.

Frumos, deși de o statură prea mică, ochii lui câprui, dulci, nespūs de dulci, aveau o ușoară nuanță de melancolie, care te înduioșă.

Ea nu eră frumoasă, dar felul de a vorbi și ochii

Cu cartea de rugăciune.

Îmi venia să îmbrățișez toată natura cu o espanșiune bolnavă, ce me turmentă.

Se plimbau prin aleele unei grădini; aceea-și în care după oboselele muncii zilnice me repausam și eu regulat câte-va clipe spre a prinde noi puteri trebuincioase luptei pentru esistența atât de grea!

ei blânzi, negri, din cale afară mici, esprimeau o nemărginită bunătate și iubire.

Se așezară pe o bancă, fără o vorbă. Păreau adânciți în gânduri triste. După mai multe minute de tăcere, aud o voce plină de patimă:

— Lio, de ce nu vrei tu să remâi întot-de-auna

a mea, să me aștepti? Aș fi atât de fericit! „Ea nu răspunde; clătănind trist din cap, oftă dureros. Se uită apoi la el, cu o privire pe care nu o voi uita nici odată și pe care nu e poet să o descrie sau pictor s'o zugrăvească.

— Când voi fi eu mare, ne vom duce unde-va departe să trăim, să fim numai singuri, și să ne iubim vecinic, mult,

De data asta ea îl întrerupsese punându-și mâna pe gura lui și îi zise cu o voce slabă, întreruptă de suspine:

— Taci... taci... Știu eu ce vei face tu când vei fi mare. Da, te vei duce poate, dar pe mine nu me vei lua cu tine, me vei uita, sunt sigură.

— Nu, nu, nu...

Îi prinse mâna și i-o sărută cu foc, scâldând-o în lacrimile ce-i curgeau șiroare, și pe cari înzădar căută să și le rețină.

— Nu plânge. Știu că tu ai vrea să rămâi cum ești acum, lumea însă nu te va lăsa, ea nu cruță pe nimeni, și nimic nu scapă din ghiarele ei, ea mânjește tot ce îi frumos. Afară de asta, tu nu vezi ce diferință e între noi? Tu ești frumos, și așa de tinăr. Iar eu... Pe ce e bazată iubirea ta? De ce me iubești?

— Nu știu nimic. Atâta știu că te iubesc ca un nebun. Fără tine viața mi-ar fi pustie, plină de chin și amar; acum de când te cunosc, simt că n'aș mai putea trăi, aș muri, dacă m'ai părăsi!

— O, nu vorbi așa. Eu nu te voi lăsa nici-odată. Înțeleg pornirea și avântul tău. Mi-e milă de tine, iar mila e sora gemenă a amorului. Răspund iubirei tale, fie ce va fi! Doresc din tot sufletul și rog ferbinte pe bunul Dumnezeu, să-mi dea putere de-a izbuti să gonesc din minte-mi relele presimțiri ce me chinuesc. Te iubesc și sunt a ta până când tu vei vrea!

— Ah, ce bună ești și cât te iubesc de mult! Ești a mea, a mea, până la moarte...

Au mai vorbit mult timp. poate, chiar până la ziuă. S'au sărutat și îmbrățișat îndelung, cu pasiune. Am plecat târziu, lăsându-i în prada aceluiaș extaz.

Omul are din fire simțul curiozității și eu ca toți oamenii, nu mi l-am putut stăpâni. Am căutat să-i mai întâlnesc. De câte-va ori i-am mai zărit pe acelaș timp, și pe aceeași bancă, strâns înlănțuiți, veseli și exaltați. Apoi multă vreme n'au mai venit pe acolo și nici nu i-am mai văzut pe vre-unde-va. Ce se făcuseră? N'am putut să-mi închipui altceva decât că de sigur își vor fi realizat visul. Îmi periseră cu totul din minte, când într-o zi văzui trecând pe lângă mine, prin una din cele mai isolate strade a capitalei, o doamnă în doliu. Deși fața îi era acoperită de vâl, totuș o recunoscu îndată. Doamne! Cum astfel de ființe, cari singur nu știi prin ce se deosebesc de celelalte, nu ți-se șterg nici odată din minte. Eră foarte schimbată. Slabă, palidă, și mult mai îmbătrânită de cum trebuia să fie. Nu-mi dau seama nici în ziua de azi ce curaj am avut și cum de nu m'a respins, când m'am apropiat de ea. După câte-va întrebări indiferente nu m'am putut abține să nu-i spun că o cunosc de mult și să n'o întreb ce se făcuse el?

Ca sguduită de un fior ce îi amintia ceva ne-spuse de dureros, tresări; și abia mi-a putut îngână:

— Nu știu ce s'a făcut. Nu mi-a scris nici un singur cuvânt. Pentru mine n'a fost o surpriză, eră lucru firesc; dacă s'ar fi întâmplat altfel, mi s'ar fi părut o minune. Chiar din momentul plecării lui, m'am

resemnat. Văzându-me părăsită, am fost nevoită să me mărit cu un om bețiv și brutal care me chinuesc îngrozitor. Mama mi-a murit de curând, astfel că singură acum, sunt cu totul în puterea lui. Oare astă soarte am meritat? Se vede că da. Fericirea ori nu există, ori nu a fost creată și pentru mine.

Puțin după aceea am fugit.

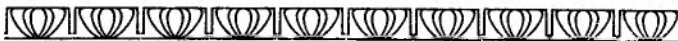
Povestirea acelei femei îmi făcuse reu. Nu sunt decât două zile de când am văzut-o ultima oară. Eră mai palidă și mai abătută ca ori-când. Avea un aer de o sfâșietoare suferință. Foarte tristă, de o tristețată adâncă, care copleșește și nimicește inima ori cărui muritor, fie el cât de nesimțitor. Mergea repede ca o umbră. Am urmărit-o o bucată de drum, până mi-a dispărut din ochi, în jos pe cheiul Dâmboviței. Azi trecând din nou pe acolo, văd o mulțime de lume adunată. Me uit și eu: scosese cadavrul ei din apă.

Dorul și durerea au chinuit-o peste măsură de-a mai putea suporta sufletul ei delicat.

Sermană nefericită!

A fi un om cu prea multă inimă și simțire, e o adevărată nenorocire.

Aurora L.

Meningita epidemică

Inflamațiunea membranelor (pielite-meninge) cari înconjoară măduva spinării și creierul produce boala numită meningită. Altă-dată se credea că cele mai numeroase cazuri de meningită sunt datorite tuberculozilor, însă astă-zi, în urma numeroaselor epidemii și din cercetările întreprinse de toți autorii din toate părțile lumii, știm că cele mai multe meningite sunt produse fie de microbul pneumoniei, fie de meningococul lui Weischelbaum, fie de microbul influenței.

Această constatare este de mare interes, fiind că pe când în meningitele tuberculoase aproape totul este pierdut, în meningitele epidemice totul poate fi câștigat, dacă se intervine la timp. Altă-dată medicii când aveau câte un caz de meningită își perdeau de la început ori-ce speranță, pe când acum trebuie să încercăm totul spre a salva pe bolnav, de oare-ce meningita epidemică se poate vindeca.

Această boală e contagioasă și apare de obicei sub formă de epidemii, cum se întâmplă în momentul de față în Germania și Austro-Ungaria și e probabil că se va arăta și în unele părți ale țării românești.

În Europa meningita epidemică s'a ivit în mai multe rânduri și încă din evul mediu se cunosc urmele ei.

Așa Ozanam citează epidemii foarte omorătoare în anii 1503—1545; 1557—1559. În 1580 întregul continent vechiu a fost străbătut de meningită epidemică de la un capăt la altul, producând multe victime.

În 1661 iarăși avem o violentă epidemie, apoi nu se mai arată de loc până în 1757. De aci molima se ține lanț în părțile nordice și occidentale ale Europei, ivindu-se mereu în 1809, 1825, 1837, 1844.

La această din urmă dată apare în Franța o epidemie care a ținut 4 ani afectând mai ales pe soldați Irlanda, Suedia, Italia, Germania, New-York sunt atinse în acelaș timp în 1873. Apoi epidemii mici s'au mai observat în 1886, 1887, 1895, etc.

Cum și la cine se declară boala? Atât copiii,

cât și adolescenții și câte odată oameni tineri pot fi atinși de meningită epidemică.

Ea se anunță prin călduri mari, roșeața pielii, fiori, tendința la zăcere, vărsături persistente, urmate imediat de teribile dureri de cap, delir și încordarea cefei. Frecvența acestui din urmă simptom este așa de mare, în cât în unele țări boala e cunoscută sub titlul de crampele cefei (Genikstarne.)

La copiii mici, încordarea cefei alternează cu spasmuri generalizate.

La 70% de cazuri aproape se notează apariția de herpes (mici bubulițe,) un fel de spușeală beșicată la buze, bărbie, urechi, obrazi, mai rar se observă pete hemoragice (îngrămădire de sânge) sau roșeață pe piele.

Cele alte simptome ale boalei nu se deosebesc mult de ale altor feluri de meningite. Așa mai putem observa fotofobie; bolnavii au frică de lumină, contractarea și apoi dilatarea luminei ochiului, strâmbarea ochiului, țipăt și vaet prelungit, paralizii etc. Un simptom însă foarte prețios pentru cunoașterea boalei sunt durerile șirei spinărei (rachialgia) care se exagerează la fie-care mișcare a pacientului.

La începutul epidemiei cazurile mortale sunt foarte dese, copilul sau adolescentul atins de meningită epidemică, poate să-și dea sfârșitul în câte-va zile, mai pe la mijlocul epidemiei moartea e întârziată până la a 5-a și a 6-a zi; către sfârșitul epidemiei cazurile de vindecare se înmulțesc din ce în ce. În aceste din urmă cazuri, boala se prezintă adesea cu câte-va mici simptome; o durere de cap mai mult sau mai puțin violentă, cu oarecare încordare și crampe la ceafă, puțină febră și atât.

Numerul vindecărilor este totuși mic, 25-30% și în urma lor pot lăsa oare-cari paralizii, slăbiri ale vederii, auzului, inteligenței, etc. Durata boalei este de la câte-va zile până la 2-3 săptămâni și 2-3 luni une-ori.

Cauza meningitei epidemice. Microbii pneumoniei, influenței, meningococul și alți microbi cum am văzut mai sus, pot da această boală.

Tratamentul curativ trebuie încredințat din vreme medicului.

Tratamentul profilactic. Ca să prevenim boala trebuie să ne păzim de a ne expune la cauzele cari pot debilita corpul nostru: receala, surmenagiul fizic, imprudențele; cauze la copii se expun foarte des, căci ei aleargă mult și se nădușesc, beau apă rece și dacă există epidemie, boala e gata.

În același timp trebuie să mai avem în vedere încă o măsură higienică de mare importanță: anume să îngrijim ca copiii să aibă tot-d'auna nasul curat, căci nările sunt niște adevărate cuibare unde trăesc o mulțime de microbi, mai ales atunci când curățenia lor lasă de dorit.

În fine, o ultimă recomandățiune: e să chemăm imediat medicul, de îndată ce ne simțim bolnavi, să ne lăsăm de dezastruosul obiceiului de a face singuri pe doftorul, căci în acest timp boala înaintează.

Dr. Eracli Sterian

Din medicina populară.

— Din părțile Vașcăului. —

De friguri. Să scrii pe un măr dulce aceste cuvinte: „În numele Tatălui, și a Fiului, și a Duchului sfânt“. Și cetește ocenașale (rugăciunea „Tatăl nostru“) de 3 ori, și dă mărul să mânânce omul pe nemâncate demineata, și să bea în silă vin când îl vor prinde frigurile.

Când te dor ochii. Tușnița să sugă și frunză de dracil și ție în gură drasat, că-i va trece.

Cine are durere de inimă. Să fearbă cimbru cu oțet și miere de stup, să le amestece și să le dea omului, când îi va fi foame. Și dacă nu poate să doarmă, să-i pui corn de capră la cap și va dormi bine.

Cine bea vin mult și-l doare capul. Frunză de iederă, și varză sărată... cu zama lor să se lege la cap; cătră frunză de curechii mestece un albuș de ou, și șofran și așa să se ungă la frunte.

Cine are vermi. Arde corn de oaie și presară unde sunt vermi, că vor cădea din rană (bubă).

De rast. Corn de cerb încă amestecă cu oțet și cu miere de stup, și spală cu apă pântecelul, și te roagă lui Dzeu, punându-le toate aceste la un loc, și dă să bea că-l va tămădui Dzeu de acea boală.

De omul beteag muri-va, sau sculă-se-va. Să mergi cătră dânsul și să grăiești: Dne Dzeul nostru, mersei în Cana Galilei, și ai făcut din apă vin, arată bolnavului acestuia muri-va sau ba?

Deci de se va întoarce în dreapta, nu va muri; iar de se va întoarce în stânga, el va muri.

De durerea capului. Muster pisat, și mestecă cu miere, și unge la cap, la creștet.

De mușcat de șerpe. Să îngropi piciorul în pământ să stea o zi în groapă — și să-l legi cu lapte acru, că va trece.

De limbrici. Să bei lapte dulce, în 3 zile pe nemâncate, că se va tămădui.

De înflătură. Să pisăm rădăcina de scevie și să strecuri zamă, să dai să bea pe nemâncate.

Pe cine mușcă câne turbat. Raci să pisăm, și să-i arzi să-i dăm, să le bea și se va tămădui

De durerea mațelor și de auzit. Hierde de iepure să-o pui în urechi, sau hierde de corb, iar cu lapte de iepure să-i pui în urechi și se va tămădui.

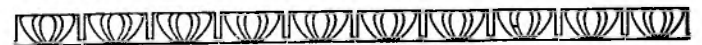
De junghiu. Herean să-i pui la junghiu, că-i va trece.

Când turbă omul. Fiere de porc negru, să bea și se va tămădui.

De tusă cu strânsoare de piept. Rădăcină de molitv, și cu semănță de in, să le pisăm bine, și să bea cu vin, se va vindeca.

Culese de :

Vasile Sala.

Cugetări.

Mulți artiști cred prea mult în geniul lor și prea puțin în lucru.

Jules Breton.

Începi prin a face artă; sfârșești prin a face meșteșug.

F. Brunetiere.

Vestmintele de iarnă.

Vestmintele de iarnă ne feresc de frig sau mai bine ne conservă propria noastră căldură care este necesară pentru bunăstarea sănătății noastre.

Corpul nostru este un adevărat cuptor în care se produce căldura prin arderea hranei noastre; acea căldură ar fi de ajuns să urce la 38 grade temperatura unui spațiu limitat, unde nu ar fi nici uși, nici ferestre, nici perdere din căldura produsă. Aceasta se întâmplă când suntem în patul nostru bine îmbrăcați cu lână și fulgi (saltea, plapomă, edredon.) Dar să nu se zică că lâna sau fulgii dau această căldură; căci aceste substanțe sunt numai niște izolatoare, adică opresc pierderea căldurii.

Așă dar cele mai bune vestminte pentru a ne feri de frig sunt acele care opresc pierderea căldurii naturale.

Fulgii pasărilor, sub acest raport ocupă locul întâiu. Fulgii rațelor și ai găștelor ne servesc să facem acele vestminte ușoare cu care acoperim în pat corpul nostru aproape gol. Peile de lebădă și de găscă, acoperite cu fulgii lor, se aplică pe pielea bolnavilor pentru a le conservă neatinsă căldura naturală. Pelea acoperită cu păr la un mare număr de animale constituie o serie de blănării din care facem vestmintele cele mai călduroase. În fine, lâna oilor întrece încă aceste producțiuni animale, pentru că este de o întrebuințare universală. Din ea se fac vestminte luxoase sau simple și de aceea e cea mai prețioasă.

Ca rufă de corp, sub numele de flanelă, lâna ne dă cele mai mari servicii pentru a conservă căldura animală, aplicată sau la piept sau la oamenii expuși la bronchite, sau pe stomac (burtă) sau pe brațe și pe picioare în cazuri de nevralgie și simțibilitate de frig.

Bumbacul joacă de asemenea un mare rol în păstrarea căldurii noastre naturale.

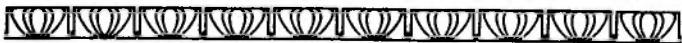
Din el se fac o mulțime de vestminte întrebuințate ca rufe de corp.

La toate aceste vestminte, adăogăm încă unul, cel mai eficace din toate. Acesta este aerul atmosferic. Dacă s'ar desbrăcă pământul de aerul atmosferic, căldura se va duce în spațiurile cerești. Pământul se va reci așă de tare, încât nici o ființă n'ar mai trăi pe el.

Această haină a pământului o putem întrebuința și noi, întrepunând, în casele noastre cu ferestre duble, între cele două ferestre o saltea de aer, care formează un vestmânt izolator.

În fine cu toți știm că trebuie să ne păzim picioarele de frig și de umezeală. Încălțăminte de piele trebuie să aibă talba groasă, bine cusută. Dacă încălțăminte se rupe, curenți de aer întră înăuntru și ne recesc picioarele din care cauză putem căpăta multe turburări în sănătate.

A. S.

Cugetăre.

Școala de Belle-Arte e un început, afară numai dacă nu e un sfârșit; sunt mulți pictori cari rămân zugravi toată viața.

H. Chantavoino.

Poezii populare.

(Din Bucovina.)

Frunză verde cuișor,
Cine are num' un dor,
Trăește 'n lume ușor;
Eu am două dorurile,
Unul al meu și al puicii
Și trăesc în lume cu jele.

Frunză verde de ovăs,
De-ai avut tu gând de mers,
Puicuță să nu m'a ales —
De-ai avut tu gând de ducă,
Să nu-mi fi zis mie puică,
Să-ți alegi una mai slută,
Dintr'o mie, dintr'o sută,
Nu ca mine o poamă vie,
Să me porți în pălărie;
Nu ca mine o floricea,
Să me porți după curea,
Nu ca mine-un busuioc,
Să me porți de pe pasoc;
Nu ca mine-o floare scumpă,
Să me ții în ferestuiică;
Nu ca mine-un trandafir,
Să me porți tu la spațir;
Nu ca mine un cuișor,
Când me vezi tu mori de dor.

Sus la steaua cea din zare,
Unde soarele resare,
Șede un voinic și me-așteaptă
Și-mi face cu mâna dreaptă:
Vină puică că te-aștept
Să te strâng, în braț' la piept,
Să te strâng să te sărut,
Că apoi de-aici me duc —
Să mergi la mormântul meu,
Să dai țermuța 'ntr'o parte
Și să me plângi cu dreptate.

Cine iubește și lasă,
Trage-l Doamne la pedeapsă,
Șapte ani la creamanar,
Doi-spre-zece la spitar,
Patrusprezece 'n vizită,
Să știe că i-am fost mândră.

Iată seara care vine
Iar m'a bate mama bine,
Că și-aseară m'a bătut,
C'am stătut cu puiul mult.
Să-mă bată cât de tare,
Pentru dînsul nu me doare;
Să me bată cât de rău,
El e sufletețul meu.

Ilie Păsăila.

Eveniment literar.

Octavian Goga: „Poezii“. Budapesta. Institutul tipografic și de editură „Luceafărul“ 1905.

Septămăna trecută a apărut în publicitatea română o carte, care are să inspire tuturor o mare bucurie, căci ea se prezintă ca un *eveniment literar*.

Autorul cărții, care conține poezii, este tinerul și esecelentul nostru poet dl *Octavian Goga*, atât de apreciat și de admirat de toți oamenii competenți.

Acesta e primul seu volum. Și dacă singuraticile bucăți au produs poetului un nume atât de bun: cu atât mai mare are să fie succesul ce va obține cu volumul care ofere ca într'un buchet toate inspirațiunile cele mai frumoase ale lirei sale.

Toți cetitorii vor zice: „După Coșbuc, iarăș un poet ardelean“.

Da, Goga este un poet ardelean. Liber de înriurirea altui poet, de Eminescu sau de Coșbuc, el se afirmă ca un talent original, inspirat numai de sufletul poporului. Lira lui cântă viața acestuia, și nu se ocupă de sentimente individuale. De aceste se ferește și adresează lui Dumnezeu rugăciunea:

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor a frânge
Și de durerea altor inimi
Invață-me stăpâne-a plânge.
Nu rostul meu, de-apururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci *jalea unei lumi*, părinte,
Să plângă 'n lacrimile mele.

Lumea lui este poporul. Dragostea pentru popor care îi cuprinde tot sufletul, îl indeamnă să adreseze plugarilor următoarele cuvinte:

La voi aleargă totdeauna
Truditu-mi suflet să se 'nchine,
Voi singuri străjuți altarul
Nădejdi mele de mai bine.
Al vostru-i plânsul strunei mele:
Creștini ce n'aveți serbătoare,
Voi cei mai buni copii ai firii,
Urziți din lacrimi și sudoare.

Și văzând starea de duioșie a poporului, esclamă cuprins de durere:

Cu fruntea 'n țărină, plângând azi ne vezi
Din slavă, cerescule soare;
Rugămu-ne ție, azi sufletul nostru
Tu lasă-l departe să sboare.
Trimite și vântul, pribeagul drumet,
El crainicul bolții albastre,
Să ducă departe pe aripa lui
Cuvântul strigărilor noastre!

În alt loc, începe clasica poezie „Noi“ astfel:

La noi sunt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătășă;
La noi atâția fluturi sunt
Ș-atâta jale 'n casă.
Priveghitori din alte țări
Vin doina să ne-asculte;
La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe, multe...

Și încheie:

Avem un vis neîmplinit,
Copii ai suferinții, —
De jalea lui ne-au reposat
Și moșii și părinții...
— Din vremi bătrâne, de demult,
Gemând de grele patimi:
Deșertăciunea unui vis
Noi o stropim cu lacrimi...

Dar descurajarea nici odată nu-l înfrânge. Lira lui adresează poporului aceste profetice cuvinte de mângăere și de incurajare:

Frați buni ai frunzelor din codru,
Copii ai mândrei bolți albastre,
Sfințiți cu lacrimi și sudoare
Țărina plaiurilor noastre!
Din casa voastră, unde 'n umbră
Plâng doinele și ride hora,
Va străluci odată vremii
Norocul nost' al tuturor.

Este foarte caracteristic pentru sentimentul ce predomină pe poet, ceea ce adresează „cântăreților dela oraș“:

Voi n'aveți flori, nici cântece, nici fluturi,
Căci soarele în casa voastră moare,
Voi în deșert cerșiți pe-a voastră strună
Din cerul sfânt o rază să coboare.
E frig la voi și moartă-i strălucirea
Cetăților cu turnul de aramă.
Bieți cântăreți cu aripele frânte:
In alte zări cuvântul meu ve chiamă.

Și încheie:

Căci Dumnezeu neamurilor toate
Sub strălucirea mândrei bolți albastre,
In codrii verzi și 'n negrele ogoare
A sămănat nadejdea vieții noastre.

Aș putea încă reproduce multe specimene de aceste, căci poeziile de genul acesta sunt forța poetului. Toate au calitățile d'a fi niște mărgăritare ale poeziei românești. Nu știm ce să admirăm mai mult: ideile poetice sau limba armonioasă prin care se manifestează ele. Impresiunea generală este că Ardealul iarăș a dat neamului românesc, după Coșbuc, un alt poet cu mare viitor.

Iosif Vulcan.

L I T E R A T U R Ă.

Academia Română a ținut vineri la 7 20 octombree ședință publică. — Dl *S. C. Haret* a citit o comunicare asupra chipului cum se face grindina. Dsa, fiind la 4 august 1892 la Păușești, Putna, pe dealul Mesteacăn, a fost față la formarea unui nor de grindină. Norul se află foarte aproape deasupra capului dsale, așa că putea vedea ce se petrecea în nor. Norul eră de culoare închisă și se vedea grindină forfofind în el. Sub acel nor s'a făcut altul, mult mai subțire și între amândoi s'a format un curent oblic dela dreapta spre stânga, care apoi s'a făcut orizontal, alcătuiind o elipsă în care circula boabe de grindină și picături de apă. Fenomenul se repetă de vre-o trei ori, apoi grindina căzu asupra comunei. Tot dl *Haret* și-a dat părerea că pricina cutremurelor e nu numai puterea expansivă a gazurilor, dar și izbiturile materiei lichide în coaja pământului. Aceasta pare a fi pricina și a cutremurului din Calabria, iar izbitura ar fi fost pricinuită, în urma resuflărei gazurilor prin vulcanii vecini. — Dl dr. *G. Marinescu* a vorbit despre efectul căldurei asupra celulelor nervoase, în izolație, stăruind asupra deosebirii între efectul căldurei razelor soarelui și ale căldurei întunecoase. A mai arătat lucrarea multor excitante asupra celulelor nervoase, prin aceea că le fac să-și lipească mai tare prelungirile lor cu ale altora sau să nu le poată lipi de-ajuns sau de loc.

Almanach literar. Întrunirea academică română „Bucovina“ din Cernăuț a scos la lumină acolo un Almanach literar pe anul 1905. Almanachul acesta, după o prefață, conține lucrări aproape toate beletristice de: *T. Bocancea*, *Ioan Adam*, *Petru Dulfu*, *Constantin Morariu*, *Adrian Forgaci*, *Elena Voronca*, *Mihaiu Eminescu* (doue poezii inedite), *dr. Danil Verenca*, *Filimon Taniac*, *Zaharie Voronca* și *Adrian Forgaci*. Publică și doue portrete: al reposatului *Adrian Forgaci*, un tiner poet talentat și al dnei *Elena Voronca*. Almanachul ofere mai multe lecturi interesante, cari în deosebi în Bucovina vor fi bine primite. Prețul 3 coroane.

Un numismat român în Budapesta. Dl *Nicolae Docan*, secretar de legațiune și numismat distins, a venit de curând la Budapesta și timp de doue săptămâni a studiat în Muzeul Național colecția numismatică. Dl *Docan* se va reîntoarce la iarnă spre a-și urmă studiile, de cari se va servi în o mare lucrare ce pregătește.

Carte pentru școalele populare. În zilele acestea a apărut în editura *H. Zeidner* din Brașov manualul didactic: „Elemente din Constituția Patriei sau Drepturile și datorințele cetățenești“ pentru școalele populare, de *Vas'lie Goldiș*, profesor gimnazial în penziune, secretar consistorial în Arad. Cărticica aceasta apare acum în edițiunea a doua, prelucrată. Innainte de toate autorul a introdus în ea ortografia cea mai nouă a Academiei Române. I-a dat apoi o nouă împărțire corespunzătoare cerințelor pedagogice și a făcut toate corecturile reclamate prin modificările legilor respective. La finea fie-cărui capitol s'a adaus o recapitulare prin întrebări, ceea ce va fi atât învățătorului, cât și școlarilor spre mare ușurare, cu deosebire la repețirea materialului. O inovațiune fericită a autorului este, că în câteva note a indicat învățătorului izvoarele, adecă cărțile, din care își poate imbo-

găți cunoștințele referitoare la legile cele de mai mare însemnătate pentru dânsul și pentru locuitorii comunei. Cu deosebită căldură relevăm limbajul ușor și curat românesc, de care se servește autorul și în acest opșor al seu. Cărticica (de 50 pagini) e tipărită pe hârtie bună, cu tipar curat și ușor legibil pentru școlari. Erorile de tipar lipsesc cu desevărsire. Prețul e foarte moderat, legată 40 de fileri.

Tipicul bisericesc. Dl *Tit Bud*, paroc gr. cat român în Sighetul-Marmației și vicarul Maramureșului, anunță că va scoate la lumină a doua ediție din lucrarea sa „Tipicul bisericesc“. Prețul de abonament este 2 coroane și 20 fileri trimis franco. Abonamentele se fac până în finea lui octombree.

TEATRU și MUZICĂ.

Reuniunea de cântări „Hilaria“ din Oradea-mare, în adunarea generală ținută la 24 octombree n. an. c. s'a constituit pentru anul școlar 1905/6 în modul următor: *President dr. Florian Duma* avocat, *v.-president dr. Aurel Lazar* avocat, *secreter Nicolau Firu* învățător, *cassar Ioan Petra* funcționar la „Bihoreana“, *fisc dr. Ioan Buna* avocat, — *membrii în comitet: drd. Victor Mercea, Teodor Prodanovici, Teodor Roxin, Alexandru Stoinescu și Mihai Silagi.*

Teatrul din Craiova, care în anii din urmă căzuse într'o părăsire vrednică de jale, încât anul trecut a ramas pustiu, cu toate că e subvenționat de stat, se pare că la iarna viitoare va luă un nou avânt. Dl *Gabrilescu*, președintele comitetului teatral, a strins din nou pe toți societarii vechi la un loc și a angajat din toată țara, artiști cu talent, izbutind astfel să compună o trupă de drame și comedii. Luând act cu bucurie de aceasta, vedem cu mirare că în reperoriu nu se găsec decât puține piese originale românești.

PICTURĂ și SCULPTURĂ.

Muzeu de artă națională în București. Miuistrul instrucțiunii din România cumpărase foasta casă a pictorului *Th. Aman* din București și a pus bazele muzeului de artă națională, care se va complectă în mod treptat. În acest muzeu, scrie „*Voința Națională*“ se vor expune fotografiile, reprezentând toate piesele, desemnurile, obiectele de artă dela monumentele istorice; picturile cari există și cele cari se vor copia în viitor de pe zidurile, interiorurile și exteriorurile monumentelor; colecțiuni artistice, albume, etc., tot ce ar putea reprezenta comoara artistică națională. S'a instalat de-o-camdată și un atelier fotografic, unde se lucrează toate clișeurile ce se iau dela monumentele istorice. Până acum s'au fotografat piesele dela mănăstirea *Horezu*, numărul lor este de 400, și s'au făcut tablouri în aquarele de către artistul *N. Grand*. Muzeul va fi înzestrat și cu alte lucrări de artă cari vor fi de folos artiștilor nostri... După proiectele dlui architect *Gabrielescu*, care este însărcinat cu această lucrare, muzeul va fi bine înghiebat în 6—7 ani.

Un pictor român în străinătate. Dl *Nicolae Gropeanu*, absolvent al școalei de bele-arte din București, acuma își completează studiile la Paris, unde are un frumos atelier și obține succese considerabile cu pene-

lul seu. Revista „Figaro illustré“ de acolo a reprodus de curând una din compozițiile artistului, o copilă drăgălașă, o bălăioară încântătoare, care-și anină de urechi primii cercei. Tot aceasta revistă a mai reprodus azi-primăvară un alt tablou al artistului, în colorii într-o planșă superbă afară din text. Dl Gropeanu și-a câștigat o vază atât de mare, încât face parte și din comitetul Societății Salonului de toamnă, fiind chiar membru al juriului.

Sculptorul Petru Eubă din Viena face cunoscut publicului că a lucrat și pus în vânzare o medalie în relief a lui Ștefan-cel-mare. Relieful e astfel făcut, că poate fi atârnat pe părere.

Cunoscutul sculptor C. Bălăcescu a expus la „L'Indépendance Roumaine“ în București o minunată statuie în mărime naturală, reprezentând pe fiica dlui col. Magheru, moartă în etate de 5 ani, oarbă. Autorul, scrie „Voința Națională“, redă pe tinăra copilă pășind printre flori, cu ochii închiși și ținând într-o mână un trandafir iar în alta o floare de mac. Se poate zice că noua lucrare a dlui Bălăcescu e una din cele prea bine reușite și este o minunată reprezentare a artei decorative. Ca concepție și ca execuție lucrarea este demnă de laudă.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Reuniune de învățători gr. cat. români în Bihor. Este un fapt foarte trist, că câtă vreme în toate diezele se află reuniuni învățărești, în dieceza Orăștie mari nu există decât în părțile Sătmărene, iar în comitatul Bihor, unde sunt cele mai multe parochii diecezane, nu este de loc o reuniune de învățători gr. cat. români. Dorința de a se înființa una, s'a manifestat de multe ori în cercurile învățărești. Acum de curând învățătorul Petru V. Șireag, din Vrtiș, comună dela marginea extremă a diezei, spre Dobrițin, s'a adresat la Pr. Ssa episcopul dr. Demetriu Radu cu rugarea să-i dea voie a compune statutele și a stăruii pentru înființarea Reuniunii învățătorilor români gr. cat. în Bihor.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Petru Popa*, candidat de preot, care de prezinte își completează studiile la facultatea teologică din Cernăuți, în 4 octombrie s'a fidațat cu dsoara *Eugenia Albu*, fiica preotului din Cheresig, în Bihor. — Dl dr. *George Dubleș* și dsoara *Veturia Corvin* s'au cununat la 26 octombrie în biserica gr. or. din Orăștie. — Dl *Mateiu C. Iuga*, directorul executiv al băncii „Furnica“ din Făgăraș, s'a logodit cu dna *Elena Ciurcu n. Florea* din Brașov. — Dl *Pompeiu Baciu*, proprietar și dsoara *Mariți Horeth* s'au cununat la 26 octombrie în biserica gr. cat. din Șoimuș. — Dl *Romul Ancuța*, candidat de preot și dsoara *Lia Dragalina* s'au logodit în Caransebeș.

Știri personale. Dl dr. *Nicolae Ionescu*, avocat și director executiv al Cassei de păstrare „Sebeșana“ din Caransebeș, a fost numit juriconsult al comunității de avere din Caransebeș, în locul dlui avocat Titu Hațeg, carele a dimisionat din acest post. — Dl dr. *Constantin Manea*, avocat în Făget, s'a strămutat

cancelaria la Lugoj. — Dl *Demetriu Herbay*, căpitan de cl. I. la regimentul 59, a fost decorat de Maj. Sa cu crucea pentru merite militare. — Dl *Aurel Stoica*, inginer de comasare, s'a mutat cancelaria în 1 octombrie din Sibiu la Alba-Iulia. — Dl *Ioan I. Lăpădat*, secretar II. în comitetul Asociațiunii, a fost ales secretar al institutului de credit și economii „Ardeleana“ din Orăștie.

Despre repozatul Tit Chitul, preotul Ioan Boteanu scrie în „Gazeta Transilvaniei“ o corespondență mai lungă. „De 17 ani de zile, zice dsa, Tit Chitul pe picioarele sale n'a putut umblă și cu mâinile sale lingura la gură n'a putut-o duce, ci muma-sa Maria, fratele seu dr. Iulian Chitul, medic cercual în Beclean și alți membri din familia sa, pe brațele lor l-au luat din pat, l-au pus pe scaun și l-au hrănit și pe brațele lor dela masă l-au pus în pat, și cu toate aceste din mii de oameni cu mâni și cu picioare sănătoase, puțini afli, cari să fi lucrat atât de mult și așa de original românește — înțeleg pe terenul activității sufletului omenesc — ca Tit Chitul. Dacă nu s'a putut duce mâna la gură, a dus-o la călimar, a prins condeii cum a putut și a scris într-o românească dulce.“ Și încheie: „Tit Chitul a făcut doi ani la universitatea din Cluj, dar au fost mai mult autodidact. Vecinic a fost vesel, ca un viu protest contra sorții sale tirane, pe care a învins-o prin credința în Dumnezeu.“

Expoziția națională din București se va deschide la 3 16 lunie 1906. Dl dr. I. Istrati, comisarul general al expoziției, a publicat un concurs pentru elaborarea unui afiș al expoziției pentru mai multe medalii, un concurs pentru pictură, concurs de gravură, concurs pentru icoane, concurs de mobile vechi românești și concurs de arhitectură. Afară de aceste concursuri, va mai fi premiat un imn jubilar pentru 1800 ani de viață a neamului românesc și de 40 ani de domnie a regelui Carol, iar aria imnului jubilar va fi premiată cu un crin de argint. La concurs va mai fi pusă și o scriere în prosă sau versuri cu subiectul: Cântarea neamului românesc, cu ocazia aniversării a 1800 ani. Premiul va fi de 1000 lei.

Festivități la Mercurea. Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu aranjează dela 26 până în 30 octombrie în Mercurea expoziție de poame. Tot în zilele aceste se țin acolo mai multe serbări și anume: Conferință învățărească, expoziție, concert, sinod protopresbiteral, reprezentație teatrală, conferință preotească, împărțirea premiilor pentru expozați și în fine bal.

Au murit. *Octavian Sorescu*, avocat în Brașov, la 22 octombrie, în etate de 63 ani. — Văd. *Elisabeta Târnovean n. Precup* în Felfalău la 21 octombrie, în etate de 86 ani.

Călimdarul săptămânei.

Dumin. a 19-a după Rusalii, ev. 4 dela Luca, gl. 2, v. 8.
„Zis-a Domnul pilda aceasta: eșit-a sămănătorul“...

Ziua sept.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou
Duminică	16 M. Longin	29 Narcis
Luni	17 Pr. Osie	30 Claudie
Marți	18 Apost. și Ev. Luca	31 Wolfgang
Mercuri	19 Pr. Ioil	1 Nov. Toți Sf.
Joi	20 M. Artemie	2 Pom. Repos.
Vineri	21 C. P. Ilarion	3 Hubert
Sâmbătă	22 P. Averhie	4 Carol.

Noroc gigantic la Török.

E neîntrecut norocul ce distinge banca noastră. În vreme scurtă am plătit stimaților noștri cumpărători; ca câștiguri mai mult de 21 milioane coroane, între ele cele mai mari două câștiguri și anume:

de două ori câștigul mare de **600.000** coroane

câștigul principal mai mare de **400.000** coroane, apoi 4 a 100.000, 3 a 90.000, 2 a 80.000, 3 a 70.000, 3 a 60.000, mai multe de 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, afară de aceste, mai multe decât 10.000, 5.000, 2000, 1000, 500 coroane și încă multe alte mai mari câștiguri.

De aceea recomandăm ca să luați parte la tragerile cele mai bogate din lume cari se încep cât de curând și să comandați la noi un los norocos.

La tragerea a **110.000** losuri **55.000** câștiguri în bani, cari fac total suma 17-a ce se începe, pe iar cad uriașă de:

14 milioane 459.000 coroane.

Să-și caute fiecare numele!

(Care-l poate afla în alfabet.)

Fie-cine să-și încerce norocul cu numărul, ce corespunde numelui său, ori numelui vr' unui membru al familiei.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!		Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zuall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein in der neben den betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.					
Adám, Adel	12158	Dezső, Erzsébet	65875	Iván, Jolán	2338	Otíó Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Esz er	4043	Jakab, Józsa	93322	Ódón, Arccsisz	55177
Adolf, Agota	22087	Elek, Etel	41799	János, Judith	35597	Pal, Neszi	2787
Agoston, Amália	6 017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Peter, Olga	51515
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatolia	74336	Endre, Frida	92777	Kálnán, Katiiska	63775	Richard, Pelagie	34 55
Alfréd, Apollonia	20492	Ernő, Genoveva	52551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Petronela	7787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12111	Kornel, Klára	66344	Rudolf, Piroška	12533
Ambrus, Beria	50991	Friyes, Gizella	93989	Kristóf, Klótild	7279	Salamon, Regina	65 27
András, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornelia	109707	Samu, Rózsika	17718
Antal, Coraja	2392	Gábor, Hedvig	20099	László, Krisztina	50919	Sándor, Rozalia	38107
Arnold, Boriska	90472	Gáspár, Heléna	79747	Leo, Kunigunda	96622	Simon, Sári	107397
Arpád, Betti	32117	Gergely, Henrieta	51631	Lipót, Laura	11624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bela	105317	Geza, Hermanna	38997	Loric, Lenke	66022	Tibor, Szerena	74377
Arél, Blanka	13233	Gusáv, Hilda	2736	Manó, Leonia	6270	Tibor, Theotaria	2727
Attila, Cecilia	52333	György, Ipolyka	55487	Márta, Lidia	31484	Tivadár, Teréz	34959
Balasz, Cornelia	7397	Gyula, Iduska	35375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Balint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	3447	Mátyás, Ludmilla	32977	Vendel, Valéria	29005
Barnabas, Dorottya	9091	Hermann, Ilma	9293	Mihály, Lujza	24292	Victor, Veronika	101011
Bela, Cecilia	38277	Hugó, Ilka	46495	Miklós, Magdolna	65146	Vilmos, Viktória	50908
Benedek, Eufemia	108855	Ignác, Irén	12115	Miksa, Malvin	48522	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illés, Irma	45273	Mór, Marzit	12306	Zoltán, Zsófia	65765
Dániel, Ernesztin	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109689	Zsigmond, Zsuzsanna	5463
Dávid, Eva	16864	István, Janca	27174	Orbán, Mártha	36781		
Dénes, Evelyin	92157	Izidor, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Cel mai mare eventual câștig e: 1.000.000 de coroane.

Mai departe premiu 600.000 cor. un câștig de 400.000, 1 de 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000 și încă multe alte câștiguri.

Prețurile losurilor de prima clasă:

¹/₈ los orig. fl. —.75 sau 1.50 cor. | ¹/₄ los orig. fl. 1.50 sau 3.— cor.

¹/₂ " " " 3.— " 6.— " " 6.— " 12.— "

" Losurile se trimit cu rambursă, ori după anticipativa trimitere a sumei.

Conspectiv! oficios gratis. Ne rugăm pentru comande imediat la losurile amintite, ori mai târziu.

Până în 6 noiembrie a. c.

(3-6).

a trimite la noi cu încredere, fiind-că numerii norocoși se trec iute.

Casă de bancă în Budapesta. Cea mai mare prăvălie de losuri din patrie.

TÖRÖK A. és TSA

Prăvăliile principale de losuri: Centru: Teréz-körut 46 a. I. Filială: Váci-körut 4 a. II. Filială: Muzeum-körut 11 a. III. Filială: Erzsébet-körut 54 a.